

KÖLTSÉGELEMZÉSI SZEMPONTOK A MAGYAR HONVÉDSÉG ÉLELMEZÉSI ELLÁTÁSÁNAK NEMZETGAZDASÁGI KIHELYEZÉSÉHEZ

Jároscsák Miklós¹

Előzmények

A 2002. évi kormányváltás időszakától, a politika által deklaráltan napirenden van a haderő új pályára állítása, amelyen belül kiemelt programként szerepel az önkéntes rendszerű, professzionális haderőre történő áttérés előkészítése.

A sorozások 2004. évre tervezett befejezése, a sorállomány megszüntetése érdekében elindított folyamatokat a **Honvéd Vezérkar** vezényli, míg az áttérés törvényi feltételeinek kialakítását a **Honvédelmi Minisztérium** közigazgatási szervei vezetik. A több mint egy éve megkezdett előkészítési feladatok a sorállomány kiváltása szempontjából átfogják a haderő működtetés teljes keresztmetszetét a **törvényi szabályozók újraírásától, a felkészítés-kiképzés, őrzésvédelem módosításán át egészen a logisztikai támogatás** érintett elemeinek átalakításáig.

A katonai szervezeteket támogató-kiszolgáló logisztikai rendszerben a sorállomány kiváltásának feladati valamennyi funkcionális területen megjelennek, így az **üzemeltetés, ellátás, szállítás** vonatkozásában sürgető válaszokat szükséges megfogalmazni az önkéntes rendszerű haderő által felvetett **logisztikai támogatási** kérdésekre. Mára már ezek a kérdések nem ismeretlenek a szakterület vezetése részéről, sőt a változtatást igénylő területek konkrét behatárolása is megtörtént, amelyen túlmenően az érintett logisztikai ágazatok kialakították elsődleges elgondolásaikat az új haderőn belüli szakterületeik megoldására. Ezek sorába tartozik a haderő személyi állományát közvetlenül és egyedileg is érintő **élelmezési ellátás** megváltozó körülmények közötti útkeresése, amelyhez a realitás talaján álló változatok **költség oldalról** történő megközelítéséhez szeretnék hozzájárulni.

¹ Dr. Jároscsák Miklós ezredes, HM Gazdasági Tervező Hivatal főigazgató általános helyettes.

A honvédség élelmezési ellátásának teljes terjedelmű, vagy részbeni nemzetgazdasági kihelyezése precedens értékű lépés lehet a különböző ellátási és szolgáltatási funkciók megvásárlása vonatkozásában. ***Éppen ezért kiemelten fontos az élelmezési nemzetgazdasági biztosításának előkészítése időszakában a haderő igényeinek megfogalmazása, követelményeinek rögzítése és az áttérés koncepcionális ki-munkálása.*** A koncepció részét kell, hogy képezze a bérbe adandó, illetve az igénybevételre kerülő erőforrások (pénz és naturáliák) feladatokhoz kötése, majd azt követően az erőforrásokhoz költségek számve-tése.

A feladat – erőforrás – költségtervek kidolgozása – a **HM Gazda-sági Tervező Hivatal** koordinációja és felelősége mellett az elmúlt egy – másfél év óta gyakorlattá vált a tárca szintű döntéseket előkészítő gazdasági folyamatokban, amellyel jelentős mértékben javult a dönté-sek megalapozottsága. Az erőforrások és költségtervezés végrehajtása nem nélkülözhető az új típusú haderő teljes állományát érintő élelmezé-si ellátás rendszerének megváltoztatását célzó döntés-előkészítéseknek során sem.

Írásomban nem törekszem konkrét számadatokat sorakoztatni az egyes változatokat alkotó költség összetevők mellé, hanem inkább gondolatokat és egy olyan szempontrendszert ajánlok a témával fog-lalkozó szakértői kör részére, amelyet, mint eszközt tud használni a költségelemek feltárása, majd a költségek mélyreható elemzése során.

Megoldási változások

A változtatást igénylő területek mindegyikén, de különösen a hon-védség teljes állományát különböző mértékben érintő élelmezési ellátás vonatkozásában kiemelt jelentőséggel bír a korrekt elemzéseken alapu-ló ágazati működésváltozás döntés előkészítése. Az is nyilvánvaló lehet mindenkori számára, hogy a döntések egyik meghatározó eleme vagy mozgatórugója nem más, mint a különböző megoldási alternatívák átté-rési és működési költségének számvetéséből levonható következtetések. ***Ebből kiindulva az önkéntes rendszerű haderő élelmezési ellátásának költségeit három alapváltozaton belüli szempontok figyelembevételé-vel érdemes vizsgálni.***

ALAPVÁLTOZATOK

A

Az élelmezési ellátás az MH rendszerében marad az állománytáblába épített szakmai szervezetek, technikai eszközök és anyagi készletek együttes alkalmazásával.

B

A honvédség élelmezési ellátását a tárca a nemzetgazdaságból megvásárolja, amely következményeként a hadrendi elemek szervezeteiben nem marad élelmezési ellátó elem.

C

Vegyes megoldással a katonai szervezetek élelmezési ellátása szervezeten belülről és nemzetgazdasági szolgáltatásként történő megvásárlással valósul meg. A két ellátási rend egymás melletti működése és aránya a katonai szervezetek alaprendeltetésének függvénye.

Mindhárom alapváltozatot az önkéntes rendszerű haderőre való átérés utáni helyzetre kell érteni, amikor a honvédség katonai szervezeteinél és intézeteinél már nincs rendszeresített sorállomány. Erre az időszakra kialakul fokozatosan **a 35.000 főben maximált tárcalétszám** és az élelmezési ellátásnak ekkor már a tiszti, tiszthelyettesi, szerződéses és közalkalmazotti állományra kell irányulnia.

Ennek alapján az előzőekben rögzített három változat költségleméséhez – változatonként külön-külön megjelenítve – a következő szempontok figyelembevételét látom szükségesnek.

VÁLTOZAT**Szemponatok, amikor az ételmezési ellátás
az MH rendszerében marad****1. Haderőnemi alárendelt katonai szervezeteknél**

- A laktanyai konyhák, étkezdék üzemeltetését és fenntartását a tárcsa finanszírozza;
- A szakács és konyhai kiségitő létszám állománytáblába építve a tárcsa létszámot terheli csakúgy, mint a beszerző, raktáros, nyilvántartó beosztás;
- Fent kell tartani és működtetni kell az egység szintű ételmezési anyagraktárt, rendszeres vételezéssel és frissítéssel biztosítani kell az előírt készlet szinteket;
- Az ellátandó állomány nagyságrendje függvényében szak-épjárműveket és különböző szaktechnikai eszközöket, ételmezési felszereléseket kell hadrendben tartani és gondoskodni kell azok üzemeltetéséről, pótlásáról;
- A szaktechnikai eszközök vezetésére, kezelésére állomány-táblás beosztásban szakállományt kell foglalkoztatni;
- A tárcának kell finanszíroznia a laktanyai ételmezési objektumok, illetve szaktechnikai eszközök, felszerelések fejlesztési és felújítási költségeit;
- A tárcát terheli az ételmezési szakállomány bérének, bérjellegű kifizetéseinek, juttatásainak és járulékeinak költsége;
- Megmaradnak a szervezeti feltételei a laktanyán kívüli hazai gyakorlatok és nemzetközi küldetéseken résztvevő katonai erők

(kontingensek) ételmezési ellátásnak a zászlóalj (osztály) és egység tagozatok állománytáblás szaklétszámának köszönhetően;

- Minősített időszakokban – válságmegelőzés és katasztrófa ellátás esetén is – a katonai szervezetek szervezetszerű szakállománya biztosítja az ételmezési ellátást;
- A különböző viszonyok között fedezni kell a környezetvédelem és a hulladék kezelés költségeit;
- Nem jelentékeny, de költségtényező a szakállomány munkaruházatának biztosítása, utánpótlása és mosatása-vegyszerrel tisztítása;
- Az ellátandó létszám alapján, katonai szervezetenként számolni kell az állománytáblás ételmezési szaklétszám szükségletet, ami így a 35.000 fős tárcalétszámot terheli;
- Ugyancsak katonai szervezetenként kell összegezni az ételmezési objektumok számát és azok egyedi fenntartási-, felújítási-, üzemeltetési költségeit. Hasonló analógia vonatkozik az ételmezési szaktechnikai eszközökre is;
- Az ételkészítés nyersanyag és rezsi költségei térítésmentes ellátás esetén teljes egészében, térítés ellenében történő ellátás vonatkozásában – a hozzájárulás fenntartása mértékétől függően – részben a tárca költségvetését terhelik.

Az új haderőstruktúrában a haderőnemi alárendeltet figyelembe véve példaként a költségelemzés elvégzésénél számolhatunk **20 haderőnemi elemmel, 500 fő különböző állománykategóriájú szaklétszámmal, 1000 db szaktechnikai eszközzel és 80 laktanyai ételmezési objektummal**. Ezek költségelemeit katonai szervezetre konkretizálva kell kimutatni, majd katonai szervezetenként és haderőnemenként összesíteni.

**KIMUTATÁS A FŐBB KÖLTSÉGELEMEKRŐL
(„A” VÁLTOZAT)**

Fsz.	Megnevezés		Számvetési alap	Mennyiség	Költség (E Ft)
1.	Katonai szervezetek	Személyi kiadások (szak létszám)	bér		
			juttatás		
			járulék		
			összesen		
		Szak technikai eszközök (fajtanként konkrétizálva)	beszerzés		
			felújítás		
			fejlesztés		
			üzemeltetés		
			összesen		
		Élelmezési objektumok (külön-külön)	felújítás		
			fenntartás		
			üzemeltetés		
			összesen		
			Étkezési hozzájárulás	összesen	
	Katonai szervezetek mindösszesen:				
2.	U.a.		↓	↓	

2. Az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság, illetve a Honvéd Vezérkar közvetlen katonai szervezeteknél

A Honvéd Vezérkar közvetlen katonai szervezetei és a központi logisztikai tagozat önálló hadrendi elemei jellemzően béke elhelyezési objektumokban hajtják végre mind a béke, mind a minősített időszak feladataikat. Ezen katonai szervezetek döntő többségénél már a korábbi haderőcsökkentések során leszerelték az élelmezési szakállományt, amely következtében megszűnt az önálló élelmezési ellátás folytatása és az objektumok élelmezési létesítményeinek üzemeltetése. Néhány központi logisztikai szervezetenél, mint például az **MH Hadtápanyag**

Ellátó Központnál és az **MH Támogató Ezrednél** megmaradt az ellátásra utalt és a szervezetszerű állomány élelmezésének személyi – technikai – objektum háttere, így ezeknél a szervezeteknél az előzőekben (1. pont alatt) rögzített költségelemzési szempontok érvényesíthetők.

A központi logisztikai és a vezérkar közvetlen katonai szervezetek döntő többségénél a szervezetszerű szakállomány hiányában a hivatásos, szerződéses és közalkalmazott állomány ebédeltetése – ezeknél a szervezeteknél a sorállomány már korábban kiváltásra került – a nemzetgazdasági szolgáltatás megvásárlása útján valósul meg. Ebben a rendszerben a katonai szervezet és a polgári szolgáltató között szerződés határozza meg az étkeztetés formáját, gyakoriságát, minőségi és mennyiségi mutatóit, a honvédség élelmezési objektumai bérlésének díját, valamint az étkezések után járó térítési díjak összegét. Ez esetben a tárca költségvetését az étkezéseket igénybe vevő állomány után felszámolt étkezési hozzájárulás teljes, vagy a bérleti díjakkal csökkentett összege képezi.

Külön költségelemzést érdemel a Honvédelmi Minisztérium objektumaiban dolgozó állomány élelmezési ellátása, ahol a szakács, felszolgáló, kiegészítő személyzet az előzőekben már részletezett költségei mellett jelentkeznek még a konyhai-étkezdei helyiségek, felszerelések fenntartásának, felújításának és a rezsiköltségek fedezetének igényei.

3. A központi élelmezési anyagraktár fenntartása

Az élelmezési ellátás szervezeti hadrendben tartása igényli és feltételezi a központi élelmezési anyagraktár és a hozzá kapcsolódó ellátási rend fenntartását. *Ebből a tényből következően költséget jelentő tényezők:*

- a raktárak és azok infrastruktúrájának fejlesztése, felújítása és üzemeltetése;
- a központi készletek beszerzése és fenntartása;
- tárolás-frissítés, karbantartás;
- szaktechnika központi javítása;
- szakszemélyzet utáni személyi kiadások;

- nyilvántartási, adatfeldolgozási infrastruktúra;
- objektum őrzésvédelme;
- telefon és távközlési szolgáltatások;
- egyéb tényezők.

A központi élelmezési anyagraktárról rendelkezésre álló információk elégségesek a különböző területeken jelen lévő, vagy felmerülő költségek tételes kimutatásához.

Az „A” változat 1. – 3. pontok szempontjai figyelembevételével és az ott felsorolt költségelemek összegzésével, ha nem is teljes pontossággal, de a döntések meghozatalához éppen elegendő információkkal fognak rendelkezésre állni azok az adatok, amelyek megmutatják, hogy a jövő önkéntes rendszerű haderejében – az állomány élelmezési ellátásának honvédségen belüli biztosítása mellett – a tárca éves költségvetéséből e célra mennyi pénz kifizetésével kell számolni. ***Ehhez a költség-számvetéshez alapot jelent az élelmezési szolgálat viszonylag naprakész reálértékét megőrzött normarendszere.***

A költségelemzésnél felhasznált adatok alapján célszerű kitérni arra is, hogy ***a béke időszaki és a minősített időszaki élelmezési ellátás rendszere több ponton eltér egymástól***, így a költségelemeket külön-külön mindkét területhez indokolt hozzárendelni, amiből következően egy-egy végköltséget kell kimutatni az úgynevezett „***alacsony szintű***” és „***magas szintű***” haderő-alkalmazás esetére. Ezen túlmenően azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a katonai szervezetek helyileg kialakított élelmezési ellátási rendszere csak az elvek és a szabályzók alkalmazása tekintetében egységes, ugyanakkor különösen az „***elvonuló***” kategóriába tartozó szervezeteknél számos ***alkalmazás függő költség-tényező*** megjelenésével kell számolni.

Mindezekre tekintettel az élelmezési ellátás feladatrendszerének, szervezeti kereteinek és működésének honvédségen belül tartása jól behatárolható költségelemekkel modellezhető, amely modell egzakt összehasonlítási alapot képezhet a „B” és „C” változatok költség-összefüggéseivel.

B

VÁLTOZAT

A honvédség élelmezési ellátását a tárca a nemzetgazdaságból megvásárolja

Ez a változat egy profil tiszta megközelítést feltételezve abból indul ki, hogy a nemzetgazdaságban jelen vannak és kellő referenciákkal rendelkeznek azok a vállalkozások, amelyek készek és képesek a honvédségi követelmények és igények szerinti szolgáltatások nyújtására a teljes haderőt átfogóan. Erre vonatkozóan, korábbi kutatási tapasztalataim meggyőző bizonyítékul szolgálnak, amit alátámaszt a Magyar Logisztikai Egyesület ezirányú helyzetértékelése és megállapítása, amely szerint a vállalkozási szektor kész átvállalni a honvédség-élelmezési, ruházati, üzemanyag ellátásának, gépjármű-technikai eszközöknek, szaktechnikájának javítását.

Amennyiben feltételezzük, hogy a nemzetgazdasági szektor egyes szereplői garanciával képesek felvállalni az új feladatrendszerű, szervezetű és működési rendű haderő *béke és minősített időszakai élelmezési ellátását*, akkor a tárcának *az alábbi költségek felmerülésével kell számolni:*

- A szolgáltatást végző szakállomány személyi kiadásai;
- Az ételkészítés rezszi költségei;
- felszámított adóterhek;
- Az élelmezési anyagok tárolása, készletezés, frissítés;
- Szakanyag beszerzések és beszállítások;
- Honvédségi élelmezési objektumok – vállalkozó általi felújítása, fenntartása esetén – költségei;
- Extra szolgáltatások elvégzése hazai és nemzetközi műveletek esetén, gyakorlatok és felkészítési rendezvények során;
- Élelmezési szaktechnikai eszközök (tábori is) üzemeltetése;
- Szakmai fejlesztések finanszírozása;
- Egyéb járulékos költségek.

2. számú táblázat

KIMUTATÁS A KÖLTSÉGTERVEZÉSI ELEMEKRŐL („B” VÁLTOZAT)

Fsz.	Katonai szervezet	Ellátandók (fő)		Bevételi források (E Ft)	Kiadások (E Ft)	Normaadatok
		Szolgálat	Befizetők			
1.	..dandár			Laktanyai infrastruktúra bérbeadása. Laktanyai élm. objektum bérbeadása. Szaktechnikai Eszközök bérbeadása	Ételkészítés Kiszolgálás Rezsi Munkabér + járulék Beszerzések Laktanyán kívüli alkalmazás élm. bizt. Minősített isz-i élm. ellátás felára Étkezési hozzájárulás	
2.	..felderítő zászlóalj			↓	↓	

Ebben a változatban a költségelemek behatárolása számos tényező függvénye és koránt sem jelent egyszerű feladatot az elemzők számára.

Nehéz megítélni például, hogy a piacon lévő és a szolgáltatás nyújtására megfelelő referenciákkal rendelkező vállalkozók a versenytárgyalások során meddig hajlandók elmenni ajánlataik költségeinek csökkentésében, vagy a nyertes vállalkozások az egyes szolgáltatások nyújtását milyen létszámú és minőségű szakállománnyal oldják meg, továbbá mennyiért végzik az élelmezési objektumok – lehetnek nemzetgazdasági és katonai – üzemeltetését, amelyekben túlmenően még hosszan lehetne folytatni a sort.

A számos bizonytalansági tényező ellenére a költségek megítéléséhez támpontot nyújthatnak a hasonló nagyságrendű és minőségi

követelményű feladatot teljesítő szolgáltatók árképzésének összetevői és az azokból levonható következtetések. Természetesen az elemzést végző szakértőknek arra is tekintettel kell lenni, hogy a nemzetközi példák ellenére a hazai gyakorlatban egy ilyen jellegű szolgáltatás átvállalására még nem került sor, illetve egy másik megközelítésben a hazai gyakorlat még nem jutott el odáig, hogy a haderő alkalmazás egyik támogatási szektorát teljes egészében a nemzetgazdaság jogi személyei szerződéses alapon képviseljék és garancia érvényesítés mellett a megrendelő igényeit a követelmények szerint teljesítsék.

Itt szeretnék hivatkozni ***Dr. Jávor Endre doktori disszertációjának alapkérdésére***, mely szerint a parancs és a szerződés adott feladatok teljesítése szempontjából történő erősségéről volt szó. ***Dr. Jávor Endre*** a haderő szempontjából egyaránt kiemelt hazai és nemzetközi feladatok sorozatán keresztül elvégzett elemzés után jutott el arra a több oldalúan bizonyított következtetésre, hogy a nemzetgazdasági szektor felkészült és képes a haderő igényei meghatározott követelmények szerinti teljesítésére, amely eszközöként a szerződések mindkét fél részéről kell garanciát jelentenek.

A témához tartozó elméleti és gyakorlati ismeretek, tapasztalatok birtokában talán éppen a haderő élelmezési támogatása teljes nemzetgazdasági kihelyezése vonatkozásában nem tűnik eretnekségnek ezzel a gondolattal komolyan foglalkozni és a költségbecslések kedvező alakulása esetén, azzal megbarátkozni.

VÁLTOZAT

Vegyes megoldással az élelmezési ellátás szervezeten belülről és nemzetgazdasági szolgáltatásként történő megvásárlással valósul meg

Szakmai tapasztalataimból kiindulva ennek a változatnak ugyanolyan esélye lehet megvalósításra, mint az előzőeknek. Költségelemzés vonatkozásában ez a legbonyolultabb változat, mivel itt nem a tiszta profilok jelennek meg, hanem az előző két változatban megismertetett tényezők és összetevők sokszor együtt léteznek már egy katonai szervezet tekintetében is, amely mellett egyben kezelve a megoldásra váró feladatot itt a haderő élelmezési ellátási rendszerében bonyolult áttételek és szövevényes viszonylatok hálózatán át vezet az út. *Ezért kell ezt a valószínűleg legtöbb előnnyel kecsegtetett változatot nagyon körültekintően elemezni és a két önálló terület (honvédségi-nemzetgazdasági) ellátási feladatait egymástól pontosan elhatárolni* annak érdekében, hogy a felmerülő költségek a megfelelő helyhez legyenek rendelhetőek.

Az előző két változatnál konkrétan megjelölt költségtényezők olyan csoportosítását szükséges itt az elemzést végző szakértőknek elvégezni, amelyek a különböző típusú és alaprendeltetésű katonai szervezetek *élelmezési ellátása szakmai ismeretét feltételezik és igénylik,* hiszen ebben a vegyes támogatási rendszerben a jelentkező feladatok sebési beavatkozáshoz hasonló szétválasztásáról, a ki, miért, meddig felelős kérdések letisztázásáról van szó.

Ezen a területen elvégzett elemzések előzetes információiból arra lehet következtetni, hogy *csökkenni fog a katonai szervezetek igénybe vett élelmezési objektumainak száma,* ugyancsak csökkenni fog – a szolgáltatás megvásárlásával fordított arányban – *az állománytáblás élelmezési létszám,* nem lehet viszont előre jelezni, csak a lefolytatott elemzések után fog kiderülni, hogy az *élelmezési objektumok, szaktechnikai eszközök fenntartása, felújítása (fejlesztése) és üzemeltetése* a tárca szempontjából *költségnövelő,* vagy *költségcsökkentő* tényező lesz-e. Annyi bizonyos, hogy a sorállomány napi 3x étkeztetési kötele-

zetsége megszűnésével a tárcsa – csak az alapvető **I. sz. élelmezési normaérték** és a kiváló sorállományú létszám szorzatával számolva – mintegy **1 Mrd Ft** forrás felhasználásával tervezhet. Ehhez hozzátartozik, hogy a szerződéses állomány élelmezési ellátása a **2/1998. (II.4.) HM rendelet** alapján meg fog egyezni a hivatásos állomány ellátási rendjével.

Összegzés

A költségelemzés elvégzését **mindhárom változaton** belül az alábbiakig lemenően ajánlom elvégezni. Ez alatt azt értem, hogy **pontosan rögzíteni kell a 35.000 fős tárcalétszám élelmezési ellátásához kapcsolódóan:**

- Állományarányok szerinti megoszlását;
- Az ellátandó állomány körének behatárolását;
- Az ellátandók helyőrségek szerinti megoszlását;
- A helyőrségek élelmezési objektumainak számát, fenntartási, üzemeltetési igényét;
- A helyőrségek élelmezési szakállományának létszámát, állomány összetételét;
- Az étkeztetés összetevőit;
- Az élelmezési technika szükségességét, igen válasz esetén kezelő (vezető) igényét, fenntartási, fejlesztési, üzemeltetési követelményeit;
- A központi élelmezési anyagraktár szükségességét;
- A beszerzések (központi és csapat) éves értékét;
- A szakállomány megtartás indokoltságát és a megmaradó élelmezési állomány bérigényét;
- Az élelmezési objektumok bérbeadásának a laktanyai infrastruktúra igénybevitelének költségtérítését.

A felsorolt összetevők elemzéséből, teljes mélységű kibontással összeállítható az a feladattábla, amelyhez a hozzájuk tartozó erőforrások és azok költségei pontosan illeszthetőek lesznek. Személyes véleményem szerint a tárgyalt változatok szempontjai szerinti költségelemzést célszerű minél hamarabb elvégezni – már jelentős késésben vagyunk – mert a ***perspektivikus állománytáblák kidolgozása már folyamatban van és egyáltalán nem mindegy, hogy azokban az élelmezési szakállomány, szaktechnikai eszközök hogyan jelennek meg.*** Ugyanezt a másik oldalról megközelítve, az általános központi cél szem előtt tartásával törekedni kell az új haderő struktúra kialakításánál, azaz összefüggésben a perspektivikus állománytáblák kidolgozásánál a haderő tehermentesítésére minden olyan feladat alól, amelyre a nemzetgazdaság képes és készen áll azok minőségi követelmények szerinti megvalósítására.

A cikkben közölt gondolatok a sorállomány kiválásával előálló helyzetben, a haderő élelmezési ellátása lehetséges változataihoz rendeltelen a költségtényezők megjelenítésével foglalkoznak, ugyanakkor nem térnek ki az egyes változatok előnyeinek és hátrányainak megítélésére. Ez abból adódik, hogy szándékom volt az elemzést végrehajtó állomány mindennemű befolyásolásától tartózkodni, így eltekintettem személyes véleményem közreadásától. Reményeim szerint a döntésre jogosult vezetők elé olyan megoldási változatok kerülnek előterjesztésre, amelyek megalapozott költségelemzéseken és azokból levont következtetéseken állnak. ***Írásom tehát nem csak az elemzésre felkért szakértőknek szól, hanem a megadott szempontok kibontásánál igényli az élelmezési szakszolgálat hatékony együttműködését.***

Meggyőződésem szerint hosszabb ideje napirenden lehetne a haderő logisztikai támogatásának tehermentesítése mindazon feladatoktól, amelyek elvégzésére a nemzetgazdasági szervezetek felkészültek. Ilyen feladat nem csak a személyi állomány ***élelmezési ellátásának*** kihelyezése, hiszen az mellett ugyanolyan esély kínálkozik az ***üzemanyag ellátás, a szállítás, a tárolás, a ruházati ellátás és a javítás*** részleges, vagy teljes kihelyezésére. Ezek a feladatok mind gyors és korrekt helyzetértékelést, (katonai és szakmai oldalról) majd arra alapozva szakszerű költségelemzést igényelnek. Végül a szakszerűen elvégzett munka eredménye az lehet, hogy a haderő pontosan csak a szükséges támogatási elemeket hordozza magában és minden garanciával igénybe vehető,

egyben költségmegtakarítást is eredményező szolgáltatást megvásárol a nemzetgazdaságból.

Mint azt NATO szövetségeseink példája is bizonyítja csak így haladhatunk az önkéntes rendszerű haderő kívánt struktúrájának kialakítása útján, amelynek egyik fő szakmai jellemzője, hogy a nemzetgazdaság már nem csak külső partner, hanem haderőn belüli szereplő lesz a logisztikai támogatás nyitottá váló rendszerében.

Javaslatok

1. A katonai és polgári (logisztika) szakértők felkészítése (kijelölése) az áttérési koncepció megalkotása és a különböző változatok erőforrás és költségterveinek kidolgozására.
2. Az egyes változatok rövid, illetve hosszabb távra szóló költségkihatásainak megállapítása a költségelemzések elvégzésére.
3. Az érintett szakmai és gazdasági vezetők bevonásával a döntési alternatívák kidolgozása, az előnyök és hátrányok megfogalmazása.

Felhasznált irodalom:

1. NATO Logisztikai Kézikönyv HVK LCsF-ség 1999. évi kiadás.
2. HM Kollégiumi előterjesztés az önkéntes rendszerű haderő kialakításáról.
3. Elméleti kidolgozások a HM Gazdasági Tervező Hivatal szakterületeiről.
4. **Dr. Jávora Endre (PhD):** doktori értekezése.
5. **Dr. Báthly Sándor:** témához kapcsolódó publikációi.
6. Saját jegyzetek.
7. 2/1998 (II. 4.) HM rendelet.